

POSTANOWIENIE Z DNIA 21 STYCZNIA 2010 R.

WZ 54/09

Obrońca nie jest uprawniony do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu przyznające innemu obrońcy od Skarbu Państwa wynagrodzenie za udzielenie nieopłaconej przez oskarżonego pomocy prawnej z urzędu (art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k.), gdyż takie rozstrzygnięcie samo przez się nie narusza praw i nie szkodzi interesom ani jego, ani strony, którą reprezentuje (art. 425 § 3 k.p.k.). Tzw. *gravamen* w tym zakresie obrońca uzyska dopiero wtedy, kiedy sąd orzeknie, że koszty obejmujące wydatki Skarbu Państwa z tego tytułu ponosi oskarżony (art. 626 § 1 i 2 k.p.k.).

Przewodniczący: sędzia SN W. Błuś.

Sędziowie SN: M. Pietruszyński, J. B. Rychlicki (sprawozdawca).

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk J. Żak.

Sąd Najwyższy w sprawie kmdr. por. rez. Andrzeja M., oskarżonego o popełnienie przestępstwa określonego w art. 278 § 1 i innych k.k., na posiedzeniu w dniu 21 stycznia 2010 r. w związku z zażaleniem obrońcy na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 24 listopada 2009 r., po wysłuchaniu wniosku prokuratora, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

zażalenie p o z o s t a w i ł bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W toku aktualnie toczącego się postępowania w sprawie, oskarżony kmdr por. rez. Andrzej M. ustanowił obrońcą z wyboru adw. Wojciecha W. Na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2009 r., adw. Wojciech W. na pytanie przewodniczącego „czy z uwagi na stan zdrowia, planowany przeszczep nerki wyznacza substytut, który będzie go reprezentował przed Sądem w sytuacji niemożności jego stawienia się w Sądzie z powodów zdrowotnych”, oświadczył, że w dniu dzisiejszym nie może podjąć takiej decyzji. W związku z tym Sąd postanowił wyznaczyć oskarżonemu kmdr. por. rez. Andrzejowi M. obrońcę z urzędu, albowiem obrońca z wyboru, ze względów zdrowotnych, może utrudniać prowadzenie sprawy w dalszym ciągu, a jednocześnie nie chce wskazać substytutu, który mógłby go zastępować. Z kolei oskarżony Andrzej M. oświadczył, że nie zgadza się na wyznaczenie obrońcy z urzędu. W tej sytuacji obrońcą z urzędu został wyznaczony adw. Tomasz G. Na rozprawie w dniu 21 października 2009 r., stawił się m.in. substytut adw. Tomasza G. adw. Jakub B.; stawił się również obrońca z wyboru adw. Wojciech W. W związku z tym Wojskowy Sąd Okręgowy w P., na podstawie art. 378 § 1 k.p.k., postanowił zwolnić adw. Tomasza G. z obowiązków obrońcy z urzędu oskarżonego Andrzeja M., albowiem stan zdrowia obrońcy z wyboru adw. Wojciecha W. „gwarantuje należyłą obronę tegoż oskarżonego”. Adw. Jakub B. wniósł o zasądzenie na rzecz adw. Tomasza G. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Andrzejowi M.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 24 listopada 2009 r., działając na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. i § 2 ust. 1, 2, 3, § 14 ust. 1 pkt 5, § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponosze-

nia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądził na rzecz adw. Tomasa G. kwotę 2 049, 60 zł, w tym 22% VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu kmdr. por. rez. Andrzejowi M. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wywiódł, że zawilość niniejszej sprawy, konieczność przygotowania się tegoż obrońcy do należytego reprezentowania interesów obrony tegoż oskarżonego sprawia, że zasądzona kwota wynagrodzenia jest adekwatna do czynności obrońcy wyznaczonego z urzędu. Z kolei poprawa stanu zdrowia obrońcy z wyboru czyni zbędnym obronę z urzędu oskarżonego Andrzeja M.

Na to postanowienie zażalenie wniósł obrońca z wyboru adw. Wojciech W. Zaskarżając postanowienie w całości zarzucił „obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na jego treść, a mianowicie art. 83 § 1 k.p.k. przez wyznaczenie osk. Andrzejowi M. obrońcy z urzędu – gdy ten ustanowił obrońcę z wyboru w roku 2003, który osobiście przez okres 7 lat uczestniczył w postępowaniu przygotowawczym, jak i sądowym oraz art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. i § 2 ust. 1, 2, 3, § 14 ust. 1 pkt 5, § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adw. Tomasza G., mimo że ten nie udzielił żadnej pomocy prawnej i nie uczestniczył w rozprawie”. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej wniósł o nieuwzględnienie zażalenia i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Zażalenie, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem na tym etapie postępowania jest ono niedopuszczalne z mocy ustawy. Ten środek odwoławczy

przysługuje na postanowienie sądu zamykające drogę do wydania wyroku, chyba że ustawa stanowi inaczej, a także na postanowienia co do środka zabezpieczającego oraz na inne postanowienia w wypadkach przewidzianych w ustawie. Zażalenie przysługuje stronom, a także osobie, której postanowienie bezpośrednio dotyczy, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 459 § 1, 2 i 3 k.p.k.). Z kolei art. 425 § 3 k.p.k. stanowi, że odwołujący się może skarżyć jedynie rozstrzygnięcia lub ustalenia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom (tzw. *gravamen*). W niniejszej sprawie, pozostawiając na uboczu kwestie „okoliczności utrudniających obronę” w rozumieniu art. 79 § 2 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., II KK 277/02, OSNKW 2004, z. 4, poz. 43), należało skoncentrować wywody na zagadnieniu dopuszczalności wniesionego środka odwoławczego w świetle art. 429 § 1 k.p.k. oraz art. 425 § 3 k.p.k. Poza sporem jest, że postanowienie o wyznaczenie obrońcy z urzędu jest niezaskarżalne. Z kolei fakt wyznaczenia obrońcy z urzędu do reprezentowania interesów oskarżonego w toczącym się postępowaniu i wykonania określonej czynności procesowej nakłada na Skarb Państwa obowiązek jego wynagrodzenia. Wynika to z powołanych przepisów ustawy karno-procesowej, jak i przepisów rozporządzenia (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r., V KZ 59/05, OSNKW 2006, z. 3, poz. 28). W tej sytuacji Wojskowy Sąd Okręgowy w P. prawidłowo postąpił zasądzając na rzecz wyznaczonego obrońcy z urzędu stosowne wynagrodzenie za jego czynności. W ocenie Sądu Najwyższego, działający obecnie w toku postępowania obrońca z wyboru oskarżonego Andrzeja M. nie miał uprawnień zgodnie z treścią art. 425 § 3 k.p.k. do zaskarżenia tegoż postanowienia, albowiem na tym etapie postępowania określona kwota wynagrodzenia za czynność obrońcy z urzędu nie została opłacona przez oskarżonego Andrzeja M., lecz stanowi wydatek Skarbu Państwa jako wypłatę w rozumieniu art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. W związku z tym zaskarżone

postanowienie nie narusza praw oskarżonego Andrzeja M., jak również nie szkodzi jego interesom, zatem wniesione zażalenie należało uznać za niedopuszczalne z mocy ustawy z braku *gravamen* do zaskarżenia powyższego postanowienia (art. 429 § 1 k.p.k.). Natomiast w przypadku wydania orzeczenia skazującego i postąpienia przez sąd w myśl art. 627 k.p.k., oskarżony może zaskarżyć to orzeczenie, w części obciążającej go ustalonymi kosztami obrony z urzędu.

Mając powyższe na uwadze należało zażalenie pozostawić bez rozpoznania.